7. 1. 2013

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Co se změnilo od 1. 1. 2013

Advokátní kancelář Kocián Šolc Balaštík, která se dlouhodobě a systematicky věnuje sledování nové legislativy a jejích dopadů na občany i firmy, pro Vás připravila přehled nejdůležitějších legislativních změn, které nabyly účinnosti 1. ledna 2013. Týkají se občanského soudního řízení a exekuce, energetiky, právní úpravy životního prostředí, důchodové reformy, územního a stavebního řízení, daní apod. Pro snazší orientaci je k většině změn připojen stručný vysvětlující komentář advokátů a odborníků, kteří se danou oblastí zabývají.

1 OBČANSKÉ SOUDNÍ ŘÍZENÍ A EXEKUCE

1.1 Nová úprava exekucí a výkonu rozhodnutí

(*Zákon č. 396/2012 Sb., kterým se mění z. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve zn. p. p., z. č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve zn. p. p., 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve zn. p. p. a další související zákony*)

- Zákon přináší zásadní změny v úpravě výkonu rozhodnutí a exekucí. **Odstraňuje se dosavadní „dvojkolejnost“**, kdy se věřitel mohl domáhat nuceného splnění svého nároku (exekučního titulu) podle své volby - jak cestou soudního výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu, tak i v exekučním řízení prostřednictvím soudního exekutora;
- Soudy budou nadále provádět výkon rozhodnutí **jen v omezeném rozsahu**; půjde pouze o věci výslovně vyjmenované v občanském soudním řádu, jako je např. výchova nezletilých dětí, vyklizení bytu, rozhodnutí cizích orgánů včetně orgánů EU;
- Naprostou většinu případů nuceného splnění povinností budou proto řešit exekutoři, včetně veškerého vymáhání plnění peněžitých závazků ze soukromých i obchodních vztahů;
- Další změnou je **posílení samostatnosti exekutorů**. Dosud provedení exekuce prostřednictvím konkrétního exekutora nařizoval soud svým rozhodnutím, proti kterému bylo možno podat odvolání. Nově bude soud exekutora pouze pověřovat provedením exekuce, následně bude dlužník vyrozuměn o zahájení exekučního řízení. S tímto krokem je již spojena blokace majetku, současně zpravidla dlužník obdrží již i exekuční příkaz postihující konkrétní majetkové hodnoty. Proti uskutečnění exekuce tedy již nebude možné podat odvolání. Nebudou-li ovšem splněny předpoklady pro její vedení, soud udělí exekutorovi závazný pokyn k odmítnutí nebo zamítnutí návrhu;
- Změny se dotkly i jednotlivých **způsobů provádění výkonu rozhodnutí**:

• zavádí se výkon rozhodnutí správou nemovitosti, kdy oprávněný obdrží výtěžek správy po odečtení nákladů
• u výkonu rozhodnutí prodejem movitých a nemovitých věcí se zpřesňuje úprava pořízení soupisu a provádění dražeb, které je možno uskutečnit i elektronicky s využitím internetu
• mění se způsob postižení účasti povinné osoby v obchodní společnosti a družstvu – např. podíl společníka ve společnosti s ručením omezeným bude prodán v dražbě
• výkon rozhodnutí postižením podniku má formu správy podniku nebo jeho prodeje v dražbě;

- V novele exekučního řádu dochází mj. k těmto dalším změnám:

• ruší se exekutorské zápisy se svolením k vykonatelnosti
• exekutor bude povinen za splnění dalších podmínek spojit exekuční řízení vedená vůči témuž povinnému
• prodlužuje se lhůta k dobrovolnému plnění z 15 na 30 dnů
• zavádí se nový způsob exekuce pro vymáhání pohledávek na výživném, a sice pozastavení řidičského oprávnění;

- K vydobytí závazku patřícího do společného jmění manželů bude možné za stanovených podmínek postihnout i majetek manžela povinné osoby, zejména formou srážek z jeho mzdy nebo přikázáním pohledávky z manželova účtu u peněžního ústavu;
- Z výkonu rozhodnutí i exekuce jsou vyloučena zvířata, která slouží člověku jako jeho společník;
- Novela občanského soudního řádu obsahuje důležitou novinku i mimo problematiku výkonu rozhodnutí. Jedná se o nový institut tzv. **předžalobní výzvy k plnění**; zaslání této výzvy žalovanému nejpozději 7 dnů před podáním žaloby je ve sporech o splnění povinnosti podmínkou vzniku práva na náhradu nákladů řízení.

Komentář Davida Sobka, advokáta Kocián Šolc Balaštík:

„Uvedenou novelou se výrazně omezuje dvoukolejnost výkonu rozhodnutí soudy a exekutory. Peněžitá plnění budou zásadně vymáhat exekutoři. Ve prospěch povinných bude nová úprava, podle které může třetí osoba přeplatit vydražitele nemovitosti částkou alespoň o čtvrtinu převyšující nejvyšší podání (s tím, že vydražitel může své nejvyšší podání na nabídku třetí osoby dorovnat). Lze uvítat i nový způsob výkonu rozhodnutí správou nemovitostí a odstranění některých chyb u postižení účasti ve společnosti a družstvu. Pozitivem je i odstranění pochybností o tom, že nesplatné pohledávky povinného lze dražit ve veřejné dražbě. Naopak za nesystémovou pokládám novou úpravu dočasné ztráty řidičského oprávnění dnem doručení exekučního příkazu k pozastavení řidičského oprávnění v případě vymáhání nedoplatku výživného na nezletilé dítě. Za diskutabilní pak považuji nové oprávnění exekutorů vést exekuci srážkami ze mzdy manžela povinného nebo přikázáním pohledávky z bankovního účtu manžela povinného.“

1.2 Restrikce využití dovolání v občanském soudním řízení

(*Zákon č. 404/2012 Sb., kterým se mění z. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve zn. p. p., a další předpisy*)

Další novela občanského soudního řádu obsahuje zejména novou úpravu dovolání – mimořádného opravného prostředku, o němž rozhoduje Nejvyšší soud; nedávným rozhodnutím Ústavního soudu byla dosavadní úprava zrušena.

- Nově bude dovolání přípustné pouze v případě, kdy napadené rozhodnutí odvolacího soudu bude záviset na vyřešení právní otázky (hmotného či procesního práva),

- při kterém se však odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu
- nebo která dosud nebyla dovolacím soudem vyřešena nebo je jím rozhodována rozdílně
- anebo konečně má-li být dovolacím soudem již vyřešená právní otázka posouzena jinak;

  - Jediným dovolacím důvodem je tedy skutečnost, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci;
  - Mění se rovněž okruh věcí, kde dovolání není přípustné;
  - Podrobněji se upravují náležitostí dovolání;
  - Dovolací soud bude oprávněn odložit nejen vykonatelnost, ale i právní moc napadeného rozhodnutí. Bude ho moci rovněž změnit;

Z dalších změn mimo problematiku dovolání upozorňujeme zejména na následující úpravy:

- Řeší se některé otázky související s doručováním prostřednictvím datových schránek, např. okamžik zahájení řízení. To je zahájeno ve chvíli, kdy byl návrh dostupný informačnímu systému určenému k příjmu takového podání;
- Doplňuje se možnost náhradního doručení prostřednictvím datové schránky v případě usnesení o uložení povinnosti k vyjádření nebo předvolání k přípravnému jednání;
- Řízení o neplatnost výpovědi z nájmu bytu a o jednostranné zvýšení nájemného bude nově tzv. nesporným řízením;
- Rozšiřují se možnosti provádění důkazů pomocí moderních technických prostředků, např. videokonference nebo elektronického zobrazování listin;
- Prodlužuje se lhůta pro podání námitek proti směnečnému nebo šekovému platebnímu rozkazu na 8 dní;
- Odvolání nově nebude možné podat proti rozhodnutí, kterým byl zrušen platební rozkaz;
- Lhůta k rozhodnutí o odvolání proti některým předběžným opatřením se zkracuje na 7 dní.

2 ENERGETIKA

2.1 Obnovitelné a další zdroje energie

(*Zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, a jeho prováděcí předpisy*)

- Podpora alternativních zdrojů energie je od roku 2013 regulována zcela novým zákonem (některá jeho ustanovení se uplatňují již od jeho vydání v květnu 2012). Současně byly vydány i nové prováděcí předpisy;
- Nová úprava zahrnuje též podporu výroby tepla z obnovitelných zdrojů, podporu druhotných energetických zdrojů a kombinované výroby elektřiny a tepla, tzn. podřizuje je jednotnému systému podpory. Zcela nově byla zavedena i podpora biometanu, a to formou zelených bonusů;
- Zavádí se nový model výkupu elektřiny a výplaty podpory, který bude probíhat přes operátora trhu, nikoliv tedy přes provozovatele regionálních distribučních soustav jako dosud;
- Nová úprava preferuje zelené bonusy; forma pevných výkupních cen a výplata prostřednictvím povinně vykupujícího bude zachována pouze pro výrobny s malým instalovaným výkonem, tj. do výše 100 kW včetně;
- Zelené bonusy budou do budoucna vypláceny buď jako roční (u elektráren do 100 kW) nebo hodinové;
- Výše podpory má být ze strany regulátora nastavena tak, aby zaručila patnáctiletou dobu prosté návratnosti investic a současně zůstala zachována výše výnosů po dobu trvání práva na podporu s pravidelným ročním navýšením o 2 %; to neplatí pro výrobnu elektřiny využívající biomasu, bioplyn nebo biokapaliny;

- Výkupní cena stanovená pro následující kalendářní rok nesmí být nižší než 95 % výkupní ceny platné v předchozím roce; to neplatí, pokud dosažená návratnost klesne pod 12 let. Současně výkupní cena stanovená Energetickým regulačním úřadem (ERÚ) pro následující kalendářní rok nesmí být vyšší než 115 % výkupní ceny platné v roce předchozím;
- U výroben elektřiny využívajících obnovitelné zdroje trvá právo na podporu elektřiny po dobu životnosti výrobny elektřiny stanovené prováděcím právním předpisem;
- Zachovává se tzv. solární daň zavedená předchozím zákonem; uplatní se tedy na elektřinu vyrobenou ze slunečního záření v průběhu roku 2013, a to v zařízeních uvedených do provozu v období od 1. ledna 2009 do 31. prosince 2010.

Komentář Václava Rovenského, společníka advokátní kanceláře Kocián Šolc Balaštík:

„Vzhledem k tomu, že zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie („ZPZE“) byl vyhlášen již 30. května 2012, nebudou pro mnohé jeho ustanovení novinkou, přestože jeho valná část nabývá účinnosti až 1. lednem 2013. Nicméně tento zákon skrývá některá úskalí, která není radno přehlédnout.

Například co se týče stanovení výše podpory, § 4 odst. 8 ZPZE určuje, že ERÚ nestanoví podporu elektřiny z obnovitelných zdrojů pro rok, ve kterém se o takové podpoře rozhoduje, pokud již byly o dva roky dříve dosaženy nebo překonány závazné cíle Národního akčního plánu pro určitý druh podporovaného zdroje. Podle dostupných informací je tak možné, že podpora nebude některým zdrojům stanovena již od 1. ledna 2014.

Dále je třeba upozornit na komplexní úpravu přechodných ustanovení ZPZE, která skrývají mj. automatický zánik smluv týkající se podpory formou zelených bonusů nebo výkupních cen uplynutím dne 31. prosince 2012. Zákon také obsahuje některé výjimky, například možnost podpory pro zdroje spalující biomasu mimo režim KVET (kombinované výroby elektřiny a tepla), pokud budou uvedeny do provozu do 24 měsíců od vyhlášení ZPZE.

V neposlední řadě bude provozovatele fotovoltaických elektráren zajímat novelizace zákona č. 185/2001 Sb. o odpadech, kterou ZPZE provedl a podle níž budou mít tito provozovatelé povinnost po skončení podpory zlikvidovat solární panely uvedené na český trh před 1. lednem 2013.“

2.2 Energetické štítky pro budovy

(*Zákon č. 318/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů*)

- Novela rozšiřuje povinnost majitelů bytů, domů a dalších budov opatřit je tzv. energetickým štítkem (neboli průkazem energetické náročnosti, vyjadřujícím předpokládanou roční spotřebu energie obdobně jako u elektrospotřebičů podle stupnice A – G). Nově od 1. 1. 2013 předepisuje tento doklad při prodeji budovy nebo její ucelené části, tedy např. i bytu v bytovém domě, a při pronájmu budovy. Průkaz by měl být nejen předložen potenciálnímu kupci či nájemci před uzavřením příslušné smlouvy, ale zjištěný ukazatel energetické náročnosti by měl být uváděn i v informačních a reklamních materiálech při inzerci prodeje či pronájmu;
- Průkaz energetické náročnosti bude od roku 2013 nutno zajistit i pro větší změny již dokončených budov; dosud se tato povinnost vztahovala pouze na objekty s celkovou podlahovou plochou nad 1000 m^2, pokud rekonstrukce ovlivňovala jejich energetickou náročnost;
- Novela obsahuje i řadu nových povinností s delším časovým horizontem. Podle evropské direktivy o energetické náročnosti budov zakotvuje požadavky na „budovy s téměř nulovou spotřebou energie“, definované jako budovy s velmi nízkou energetickou náročností, jejíž

spotřeba energie je ve značném rozsahu pokryta z obnovitelných zdrojů;
- Tyto požadavky musí splňovat všechny nové budovy od r. 2021, budovy orgánů veřejné moci již od roku 2019. Splnění předepsaných parametrů bude ovšem nutno doložit v předstihu již při žádosti o vydání stavebního povolení; tak bude nutno postupovat v závislosti na velikosti budovy již od r. 2018, u veřejných budov od r. 2016. Do této doby bude u stavebních záměrů - nových budov - nutno prokázat energetickou náročnost na nákladově optimální úrovni (tedy, že za dobu životnosti se provedené opatření vlastníkovi vyplatí);
- Nově je upraven rovněž energetický audit a energetický posudek;
- Další změny se dotýkají mj. úpravy účinnosti užití energie, kontroly kotlů a otopných soustav, klimatizačních systémů, povinnosti vybavit zařízení pro ústřední vytápění měřením dodané tepelné energie a též úpravy sankcí.

Komentář Václava Rovenského, společníka advokátní kanceláře Kocián Šolc Balaštík:

„Novela přináší zásadní změny zákona o hospodaření energií („ZHE“), které budou mít dopad na širokou veřejnost. Největší novinkou je skutečnost, že povinnosti stanovené novelou ZHE z roku 2007 se nadále budou týkat nejen nových budov, ale až na určité výjimky všech budov. V praxi to bude znamenat větší administrativní a finanční zátěž jak pro vlastníky a stavebníky nových budov (a to i v případech, kde se vyžaduje pouze ohlášení stavby), tak i pro vlastníky již dokončených budov v případě větších změn (i pokud taková změna nepodléhá stavebnímu povolení ani ohlášení). Ve většině případů bude totiž třeba dokládat průkaz energetické náročnosti budovy. Požadavkům na energetickou náročnost budov se za určitých podmínek nebude možné vyhnout ani v případě jiné než větší změny budovy.“

3 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Obchodování s povolenkami na emise

(*Zákon č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů*)

Nový zákon reaguje na postupný přechod od přidělování bezplatných emisních povolenek k systému jejich prodeje v aukcích.

- Upravuje mj. agendu vydávání povolení k emisím skleníkových plynů, podmínky účasti na systému obchodování s povolenkami, dražbu povolenek, bezplatné přidělování, pravidla pro nové účastníky trhu, rozdělování výnosů z povolenek, zjišťování, vykazování a ověřování množství emisí či hospodaření s povolenkami, jednotkami přiděleného množství a jinými právy k vypouštění emisí;
- Podle Směrnice 2009/29/ES, která je tímto předpisem transponována, musí minimálně polovina výnosů z povolenek směřovat do ekologických opatření. Rovněž energetické firmy, které obdrží v příštím roce na základě rozhodnutí vlády bezplatně přibližně třetinu celkového množství povolenek přidělených ČR, jsou povinny investovat ušetřené prostředky do schválených opatření na modernizaci výroby elektřiny.

Komentář Tomáše Sequense, advokáta Kocián Šolc Balaštík:

„Povinnosti, které nový zákon přinesl od 1. ledna 2013, nejsou paradoxně jedinými novinkami, které se v oblasti nakládání s emisními povolenkami chystají. Již nějakou dobu je totiž zřejmé, že Evropská unie si přichystala nejméně dvě důležité změny, které nakládání s emisními povolenkami také bezprostředně ovlivní, a to nejspíš rovněž již od ledna či února 2013. V prvé řadě půjde o odložení aplikovatelnosti evropského povolenkového systému EU ETS na lety z EU (mimo území EU) a do EU

(tedy z území mimo EU do některého z členských zemí EU). Důvodem odkladu je další pokus o doladění celého systému omezení emisí skleníkových plynů z letecké dopravy na mezinárodní, tedy nikoli pouze vnitro-unijní úrovni. Druhým opatřením by mělo být snížení množství dražených emisních povolenek (na celo-unijní úrovni) o plných 900 miliónů kusů. Důvodem tohoto kroku je posílení evropského systému obchodování s povolenkami, který v současnosti trpí nízkými cenami povolenek a zejména jejich nadbytkem. Zajímavé přitom je, že oba kroky by se neměly promítnout do vnitrostátní legislativy – první opatření by mělo mít formu rozhodnutí Evropské komise, druhé pak formu novely stávajícího nařízení Evropského parlamentu a Rady týkajícího se dražeb povolenek.“

4 DŮCHODOVÁ REFORMA

Reforma důchodového systému je obsažena v několika předpisech:

Zákon č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření

- Zákon o důchodovém spoření zavádí tzv. II. důchodový pilíř, tedy spoření prostřednictvím důchodového fondu založeného penzijní společností;
- Účast v tomto systému je dobrovolná, rozhodnutí je však nezměnitelné. Vstoupit do II. pilíře mohou osoby od 18 let věku, nejpozději však do konce roku, v němž dovrší 35 let. Lidé, kteří jsou ke dni účinnosti reformy starší 35 let, mají na rozhodnutí lhůtu do konce června 2013;
- Zákon upravuje 4 povinné typy důchodových fondů, z nichž si účastník zvolí podle zamýšlené strategie spoření;
- Nároky z důchodového spoření, tedy naspořené prostředky, lze použít pouze k nákupu důchodu u vybrané životní pojišťovny, a to buď tzv. doživotní anuity, nebo důchodu na 20 let; jednorázová výplata je možná pouze při nízké uspořené částce. Nároky z II. pilíře jsou předmětem dědění;
- Zákon dále upravuje principy fungování a investování penzijní společnosti, požadavky na její minimální kapitál, maximální výši úplaty, na kterou má penzijní společnost nárok (0,3-0,6 % průměrné roční hodnoty fondového vlastního kapitálu dle typu strategie fondu) i poplatků (např. za změnu strategie max. 500 Kč, za změnu penzijní společnosti max. 800 Kč), informační povinnosti, dozor ČNB a další;

Zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření

- Zákon upravuje vedle postavení a činnosti penzijních společností zejména dobrovolné doplňkové spoření u penzijní společnosti v jejích účastnických fondech (tzv. III. pilíř);
- Nároky vyplývající z tohoto spoření jsou např. starobní či invalidní penze na určenou dobu, jednorázové vyrovnání, odbytné, doživotní penze či penze konkrétní výše na konkrétní dobu;
- Nárok na státní příspěvek je odstupňován dle výše vlastního příspěvku (např. 90 Kč při vlastní platbě 300 Kč měsíčně, 230 Kč při platbě 1000 Kč a více). Vlastní příspěvek činí minimálně 100 Kč měsíčně;
- Zákon dále obsahuje zásady transformace stávajícího penzijního připojištění s cílem oddělit majetek penzijního fondu od majetku účastníků. Transformace proběhne na základě projektu, jenž musí obsahovat detailní rozčlenění majetku, který připadne transformovanému fondu, a majetku, jenž připadne penzijní společnosti. Dnem transformace se stávající penzijní fond mění na penzijní společnost (pokud získal povolení k činnosti do 1. 1. 2013), a majetek účastníků bude převeden do transformovaného účastnického fondu, který bude penzijní společnost spravovat. Práva a povinnosti účastníků transformovaného fondu zůstávají zachována, včetně garance nezáporného zhodnocení prostředků. Jejich nároky se budou nadále řídit stávajícím zákonem o penzijním připojištění.

Zákon č. 397/2012 Sb., o pojistném na důchodové spoření

- Zákon upravuje pojistné na důchodové spoření jako povinné peněžité plnění účastníků II. pilíře;
- Toto pojistné nahradí část pojistného na stávající důchodové pojištění, tzn. vyvedeného ze státního systému ve výši 3 procentních bodů; k nim si účastník dále bude povinně spořit částku ve výši 2 procentních bodů;
- Pojistné za jednotlivé poplatníky bude převáděno na účty penzijních společností. Za účastníky v pracovním poměru odvádí pojistné zaměstnavatel.

Zákon č. 403/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, a další související zákony

- Novela zavádí možnost čerpat penze ze systému doplňkového penzijního spoření 5 let před dosažením důchodového věku (s výjimkou jednorázového vyrovnání) - tzv. „předdůchody“. Pobírání těchto dávek nebude mít dopad na výši důchodových nároků z průběžného I. pilíře ani na veřejné zdravotní pojištění těchto osob.

Nařízení vlády č. 361/2012 Sb., o sdělení klíčových informací pro účastníky doplňkového penzijního spoření a důchodového spoření

- Předpis upravuje náležitosti, strukturu, formu a aktualizace sdělení klíčových informací pro účastníky II. a III. důchodového pilíře.

5 VÝSTAVBA A VYVLASTŇOVÁNÍ NEMOVITOSTÍ

5.1 Zjednodušení územního a stavebního řízení

(*Zákon č. 350/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony*)

Cílem rozsáhlé novely stavebního zákona bylo jednak zpřesnit stávající úpravu a současně zjednodušit řadu postupů a institutů; to se týká především celého územního řízení a dále záměrů, u kterých se nevyžaduje posuzování vlivu na životní prostředí.

Novela obsahuje zejména:

- Zpřesnění postupů zjednodušeného územního řízení;
- Změnu úpravy územního souhlasu;
- Úpravu postupů při uzavírání veřejnoprávní smlouvy nahrazující územní rozhodnutí;
- Úpravu lhůt pro vydání územního rozhodnutí;
- Rozšíření deregulace v územním i stavebním řízení, tzn. rozšíření výčtu záměrů, pro které není vyžadováno územní rozhodnutí ani územní souhlas resp. stavební povolení či ohlášení;
- Změnu úpravy postupu autorizovaného inspektora;
- Zpřesnění úpravy deliktů;
- Odstranění některých odchylek či duplicit v procesní úpravě oproti správnímu řádu, např. u zveřejňování písemností.

5.2 Změna zákona o vyvlastnění

(*Zákon č. 405/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického*

práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, ve zn. p. p., který nabývá účinnosti 1. 2. 2013)

- Novela částečně zmírňuje podmínky přípustnosti vyvlastnění, mj. zkracuje lhůtu pro vyjednávání ze stávajících 6 měsíců na 90 dnů; k vyvlastnění bude tedy možné přistoupit, nepodaří-li se vyvlastniteli ve lhůtě 90 dnů od předložení návrhu uzavřít smlouvu o získání práv k pozemku nebo stavbě;
- K návrhu smlouvy bude nově nutno předložit znalecký posudek, o který vyvlastnitel opírá stanovení náhrady;
- Při vyvlastnění nebude automaticky zanikat právo nájmu, je však možné ho vypovědět, brání-li účelu vyvlastnění;
- Mění se úprava náhrad za vyvlastnění – nepřihlédne se již ke zhodnocení nebo znehodnocení nemovitosti v souvislosti s účelem vyvlastnění;
- Rozhodování ve vyvlastňovacím řízení bude rozděleno na výrok o vyvlastnění a výrok o náhradě, přičemž odvolání jen proti výroku o náhradě nebude bránit nabytí právní moci výroku o vyvlastnění;
- V odvolacím řízení nelze změnit výrok o náhradě v neprospěch vyvlastňovaného ani třetích osob;
- Mění se kompetence v soudním přezkumu rozhodnutí o vyvlastnění: výrok o vyvlastnění bude posuzovat správní soud, zatímco výrok o náhradě civilní soud;
- Soud bude oprávněn mimořádně zvýšit náhradu pevně stanovenými koeficienty:

• např. ke zmírnění tvrdosti vyvlastnění zohledňujícím i délku vlastnictví dotčené nemovitosti nad 15 let až o 40 %
• při poloze v intravilánu obce nebo v místě se zvláštní architektonickou či historickou hodnotou až o 10 %

6 DANĚ, ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ, FINANČNÍ A CELNÍ SPRÁVA

6.1 Zvýšení daní v úsporném balíčku

(*Zákon č. 500/2012 Sb., o změně daňových, pojistných a dalších zákonů v souvislosti se snižováním schodků veřejných rozpočtů*)

Jde o tzv. úsporný nebo též schodkový balíček, který předložila vláda s cílem zvýšit příjmy a optimalizovat výdaje veřejných rozpočtů v následujících letech. Přináší zejména zvýšení daně z přidané hodnoty, „solidární“ daň u osob s vyššími příjmy a omezení tzv. výdajových paušálů u některých kategorií osob samostatně výdělečně činných:

DAŇ Z PŘÍJMU

- Dojde k omezení výdajových paušálů maximální částkou u těchto skupin OSVČ:

• poplatníci, pro něž je stanoven výdajový paušál ve výši 40 %, což jsou osoby podnikající podle zvláštních předpisů (např. lékaři, auditoři, majitelé fotovoltaických elektráren, znalci, advokáti, dále osoby s příjmy z autorské a umělecké činnosti a tzv. svobodná povolání) nadále budou moci takto uplatnit výdaje maximálně do výše 800 tis. Kč;
• poplatníci, pro něž je stanoven paušál 30 %, což jsou osoby s příjmy z pronájmu, budou moci uplatnit výdaje nejvýše do částky 600 tis. Kč.

- Současně nebude možné uplatnit slevu na dani na manžela ani daňové zvýhodnění na vyživované dítě, budou-li výdaje uplatňovány paušálem u jednotlivých dílčích základů tvořících v součtu více než polovinu celkového základu daně.
- Solidární zvýšení sazby daně o 7 % dopadne na osoby s příjmy přesahující 48násobek průměrné mzdy (v roce 2013 je to 1 242 432 Kč). Vztahuje se na období 2013-15. Tyto osoby budou zároveň povinny podat daňové přiznání; to dopadne i na zaměstnance, pokud budou mít takto zvýšenu byť jedinou zálohu na daň z příjmů ze závislé činnosti.
- Na 35 % se zvyšuje srážková daň z příjmů z pronájmu, vypořádacího podílu, likvidačního zůstatku, příjmů z ovládací smlouvy či smlouvy o převodu zisku osobám (fyzickým i právnickým), které nejsou daňovými rezidenty EU, EHP a dalších států, s nimiž ČR provádí smlouvu o zamezení dvojímu zdanění.
- V letech 2013 – 15 se ruší daňová sleva na poplatníka pro důchodce.

DPH

- V letech 2013-15 bude základní sazba daně činit 21 % a snížená 15 %. Dochází i ke změnám v seznamu zboží podléhajícím snížené sazbě daně - do vyšší sazby se přesouvají např. dětské pleny a některé zdravotnické prostředky.

DAŃ Z PŘEVODU NEMOVITOSTÍ

- Tato daň se zvyšuje ze stávajících 3 na 4 %.

SPOTŘEBNÍ DANĚ

- Podnikatelům v zemědělství se letos snižuje a od r. 2014 zcela ruší nárok na vrácení spotřební daně z bionafty.

POJISTNÉ NA ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

- Pro období 2013-15 se ruší maximální vyměřovací základ (cca 1860 000 Kč), tzn. pojistné na zdravotní pojištění bude hrazeno z příjmu v celém rozsahu.

Komentář Pavly Blažkové, daňové poradkyně z advokátní kanceláře Kocián Šolc Balaštík:

„Většina přijatých změn má platit pouze po přechodné období 2013-2015. Pak by se režim daně z příjmů i DPH začal řídit již platným zákonem, který mění zákony v souvislosti se zavedením jednoho inkasního místa. Tj. např. sazba daně z příjmů fyzických osob by se měla od roku 2015 zvýšit na 19 % (přitom i pro rok 2015 bude platit solidární zvýšení daně), ale srážková daň u českých daňových rezidentů zůstane na 15 %. U DPH začne od ledna 2016 platit jednotná sazba daně ve výši 17,5 %.“

6.2 **Novela DPH proti daňovým únikům Změna zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty**

(*zákon č. 502/2012 Sb.*)

Rozsáhlá novela přináší tyto nejvýznamnější změny:

- Přesnější vymezení místa poskytnutí některých služeb;
- Zcela novou úpravu vystavování a uchovávání daňových dokladů, a to listinných i elektronických včetně jejich náležitostí. Nově byly vymezeny požadavky na věrohodnost původu daňového dokladu, neporušenost jeho obsahu a jeho čitelnost, přičemž doklady v obou podobách je musí splňovat po celou dobu od vystavení až do uplynutí lhůty pro jejich

uchovávání;
- Změny v definici plátců a identifikovaných osob a jejich registraci;
- Úpravy u osvobození od daně a vracení daně, mj. dochází ke zúžení vymezení osvobozených pojišťovacích služeb a změně pravidel pro osvobození převodu staveb, bytů a nebytových prostor. Zde se také dosavadní lhůta pro uplatnění osvobození prodlužuje z 3 na 5 let;
- Nová definice provozovny.

Novela obsahuje také řadu novinek motivovaných snahou zamezit daňovým únikům:

- Při závažném porušení povinností plátcem správce daně vydá a zveřejní rozhodnutí o tzv. nespolehlivém plátci. Proti rozhodnutí je možné podat odvolání, které má odkladný účinek; o opačný verdikt však může plátce žádat nejdříve po roce řádného plnění daňových povinností;
- Zavádí se nová povinnost daňových subjektů uvádět při registraci své účty používané pro ekonomickou činnost s tím, že úhrada plnění na jiný účet bude nově důvodem pro ručení příjemce plnění za daň nezaplacenou poskytovatelem plnění;
- Příjemce zdanitelného plnění dále nově ručí i za daň nezaplacenou nespolehlivým plátcem;
- Obecně bude zdaňovacím obdobím kalendářním měsíc.

Některé změny nastanou až v následujících letech:

- Od r. 2014 bude nutné podávat přiznání k DPH včetně příloh i přihlášku k registraci pouze elektronicky; to se však nebude vztahovat na fyzické osoby s obratem do šesti milionů korun za předchozí rok;
- Od r. 2015 se sníží hranice pro povinnou registraci z 1 mil. na 750 tis. Kč.

Komentář Pavly Blažkové, daňové poradkyně z advokátní kanceláře Kocián Šolc Balaštík:

„Přijaté změny budou klást zvýšené nároky na plátce daně jak v oblasti evidenční a administrativní, tak v oblasti ověřování důvěryhodnosti obchodních partnerů.“

6.3 Zvýšení spotřební daně z tabákových výrobků

(*Zákon, kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony*)

- Novela přináší především zvýšení sazeb spotřební daně z tabákových výrobků, a to ve dvou krocích – od 1. 1. 2013 a od 1. 1.2014, čímž bude např. pro cigarety dosaženo minimální výše daně stanovené evropskými předpisy;
- Definují se podmínky, za kterých může odběratel požádat pověřený celní úřad o snížení úhrady nebo zajištění hodnoty tabákových nálepek při jejich odběru;
- Novela umožňuje správci daně použít v určitých případech předmět zajištění daně k úhradě nedoplatku na všech daních;
- Pokud jde o lihoviny, zavádí se povinnost uvádět na daňových dokladech číslo šarže, příp. datum výroby, a povinnost oznámit správci daně prodej lihovin za ceny nižší, než odpovídají výši spotřební daně z lihu a DPH;
- Zcela nově se upravuje problematika správních deliktů a sankcí v oblasti spotřebních daní.

Komentář Pavly Blažkové, daňové poradkyně z advokátní kanceláře Kocián Šolc Balaštík:

„Účelem přijatých změn je obrana proti potenciálnímu zneužití a následným daňovým únikům, ale také úprava některých povinností daňových subjektů, které se v praxi neosvědčily či nezajistily správný výběr daní.“

6.4 Reforma Finanční a Celní správy

(*Zákon č. 456/2011 Sb., o Finanční správě ČR*)

Od ledna 2013 dochází k organizační a kompetenční reformě daňové správy. Bude nově zřízeno Odvolací finanční ředitelství (OFŘ) se sídlem v Brně. Na regionální úrovni dochází k transformaci dosavadních 8 finančních ředitelství a 199 finančních úřadů na 14 finančních úřadů se sídly v krajích a jejich 199 územních pracovišť.

Komentář Pavly Blažkové, daňové poradkyně z advokátní kanceláře Kocián Šolc Balaštík:

„V rámci tohoto nového uspořádání správních orgánů pro výkon správy daní bude zachován Specializovaný finanční úřad se sídlem v Praze, který vznikl již k 1. 1. 2012. Podrobnější informace k těmto změnám jsou uvedeny v Pokynu GFŘ-D-12, který je dostupný na webových stránkách Generálního finančního ředitelství. V souvislosti se změnou místní příslušnosti daňových subjektů a vznikem nových finančních úřadů dojde od 1. 1. 2013 ke změnám čísel bankovních účtů (jejich matrikových částí) pro platbu daní."

(*Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě ČR*)

Reorganizace proběhne i v celní správě. Přechází se z třístupňové soustavy orgánů na dvoustupňovou, což obnáší zrušení celních ředitelství. Celní úřady budou sídlit v krajských městech.

Komentář Pavly Blažkové, daňové poradkyně z advokátní kanceláře Kocián Šolc Balaštík:

„Příprava a vznik tohoto zákona souvisí s vytvořením jednoho inkasního místa pro příjmy veřejných rozpočtů."

7 OPATŘENÍ PROTI PRANÍ ŠPINAVÝCH PENĚZ

(*Zákon č. 377/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů*)

Novela zavádí jednotný „unijní" formulář pro plnění ohlašovací povinnosti při přeshraničních převozech hotovosti a anonymních cenných papírů, tzn. z či na území EU.

- Ohlašovací povinnost dopadá vedle samotných platidel v jakékoliv měně také na cestovní šeky, peněžní poukázky směnitelné za hotové peníze, dále na cenné papíry na doručitele nebo na řad a veškeré další investiční nástroje neobsahující jméno příjemce, pokud jejich hodnota činí minimálně 10 000 EUR;
- Uvedené platí i pro odesílání nebo přijímání poštovních či jiných zásilek;
- Limit se vztahuje na období 12 po sobě jdoucích měsíců, při opakovaných převozech nebo zásilkách se hodnoty sčítají.

Současně se ze zákona vypouští povinnost deklarovat převozy cenných komodit jako např. drahých kovů a kamenů v uvedené hodnotě přes hranice EU, což není evropskou legislativou vyžadováno, resp. sledování je zajištěno jinými opatřeními, zejména celními.

Komentář Jána Béreše, advokáta Kocián Šolc Balaštík:

„Ačkoliv by tato malá novela měla napomoct zejména ke zlepšení přehlednosti údajů napříč členskými státy EU, je pravděpodobné, že ulehčí plnění povinností zejména cizincům díky mnoha

jazykovým verzím formuláře. Nutno ale upozornit, že i po novele zůstávají ustanovení českého zákona týkající se převozů hotovosti a investičních nástrojů v některých ohledech přísnější, než vyžaduje směrnice. A to zejména v povinnosti nahlašovat i převoz cenných papírů na řad.“

[Kocián Šolc Balaštík, advokátní kancelář, s.r.o.]

Jungmannova 24
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 103 316
Fax: +420 224 103 234
e-mail: ksbpraha@ksb.cz





© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Účinky rozhodnutí o úpadku v praxi
- Nezpůsobilý poddodavatel ve veřejné zakázce: kdy může zadavatel zůstat nečinný?
- Kdy se z nesplaceného úvěru stane trestný čin? Úvěrový podvod v praxi
- Lze sjednat kupní smlouvu s „utajenou“ kupní cenou?
- Pracovněprávní dokumenty a elektronický podpis – když certifikát vyprší dříve než archivační lhůta
- 10 otázek pro … Janu Andresovou
- Souhrn významných událostí ze světa práva
- Novela stavebního zákona: přehled změn a dopadů do praxe po dokončení legislativního procesu
- Nové nařízení EU o obalech a obalových odpadech: kdo všechno může být výrobcem?
- Energetická náročnost budovy jako cenotvorný faktor
- Okamžité zrušení pracovního poměru vs. výpověď podle ust. § 52 písm. g) zákoníku práce